

Zabawy z Tuputaniem

Iwona PIETRUCHA

Autorka metody odwołuje się do psychologii uczenia się, zasad pracy z najmłodszymi, które do poznawania świata w najefektywniejszy sposób potrzebują szeroko rozumianej aktywności, w tym przede wszystkim aktywności fizycznej. Bardzo szybko okazało się bowiem, że Tuputan oprócz nauki tańców daje wiele innych możliwości w pracy z dziećmi. Wykorzystując go, można realizować wiele zagadnień zawartych w podstawie programowej

Tuputan to innowacyjna metoda neuroedukacji, w której wykorzystuje się estetyczny i funkcjonalny dywan ułatwiający dzieciom w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym orientację w przestrzeni podczas nauki tańca. Metoda powstała w wyniku długoletnich obserwacji przedszkolaków. Jej pomysłodawczynią i zarazem projektantką dywanu jest Mariola Stryja, wieloletni pedagog i nauczycielka rytmiki, twórczyni piosenek, zabaw muzyczno-ruchowych oraz bajek słowno-muzycznych.

Więcej informacji na stronie internetowej: www.tuputan.pl.

wychowania przedszkolnego. Wszystko zależy od kreatywności i inwencji twórczej nauczycieli, którzy mogą nie tylko uczyć dzieci tańca, lecz także organizować zabawy ruchowe i dydaktyczne łączące elementy edukacji matematycznej, społecznej, technicznej, przyrodniczej, a nawet języka obcego. Możemy zaproponować naszym wychowankom dywanowe zabawy z liczbami, wędrówki wyobraźni na dywanie, płąsy, zabawy wspierające rozwój społeczno-emocjonalny, grę planszową, w której dzieci są elementami lub żywymi pionkami.

Tuputan może być wykorzystywany okazjonalnie, np. gdy przygotowujemy najmłodszych do występu lub w sytuacjach dydaktycznych. Rozłożenie go jednak w sali przedszkolnej na stałe da nam wachlarz możliwości i pozwoli dzieciom twórczo spędzać czas, bawiąc się.

Nie od dziś wiadomo, jak ważną funkcję w rozwoju przedszkolaka pełni zabawa. Dzięki niej maluch odkrywa rzeczywistość i uczy się otaczającego świata. Działalność zabawowa rozwija dziecięcą pomysłowość, wyobraźnię, poczucie rytmu, sprawność manualną, doskonali mowę, wzbogaca słownictwo, ale przede wszystkim dzięki niej kilkulatek uczy się funkcjonować w środowisku społecznym i rówieśniczym, poznają zasady współżycia w grupie i uczą się zdrowej rywalizacji.

Pani Mariola od lat pracuje w moim przedszkolu, pomagając nauczycielom w rozwijaniu u dzieci inteligencji muzycznej. Zabawy muzyczno-ruchowe, piosenki inscenizowane, tańce oraz bajki muzyczne jej autorstwa są bardzo lubiane przez przedszkolaki. Chłopcy i dziewczynki chętnie bawią się na dywanie, prześcigając się w pomysłach. Miałam też przyjemność uczestniczyć w pilotażowym szkoleniu prowadzonym przez autorkę. Znam więc założenia teoretyczne metody i sposoby jej praktycznego wykorzystania, które zrobiły na mnie duże wrażenie.

Z zestawu edukacyjnego Tuputan korzystamy w przedszkolu podczas różnych aktywności. Na dywanie o rozmiarach 4 m × 4 m znajdują się odpowiednio wyznaczone linie w różnych kolorach, które ułatwiają uczestnikom zabaw precyzyjne poruszanie się po Tuputaniu. Jest on estetycznie wykonany, cieszy oczy dobrze dobranymi barwami, które świetnie komponują się z wystrojem przedszkolnej sali.

W skład zestawu edukacyjnego Tuputan, oprócz wspomnianego dywanu, wchodzi płyta DVD zawierająca przykłady i instruktaż do nauki dwudziestu tańców, ich wersję instrumentalną oraz pomysły na przeprowadzenie zabaw. Do zestawu dołączony jest *Przewodnik metodyczny* dla nauczyciela wraz ze scenariuszami zajęć.

Poniżej przedstawiam przykładowe scenariusze zabaw z wykorzystaniem dywanu edukacyjnego Tuputan, zamieszczone w *Przewodniku metodycznym*. Autorkami zabaw są: Mariola Stryja (zabawa nr 1 i 2), Katarzyna Maks (zabawa nr 3) oraz Aleksandra Wrożyńska (zabawa nr 4).

Zabawa nr 1. Figury

Cele

- rozpoznawanie kształtu trójkąta, kwadratu i prostokąta;
- posługiwanie się nazwami figur geometrycznych;
- zwracanie się do rówieśników po imieniu;
- sprawne wykonanie zadania;
- przestrzeganie reguł zabawy.

Środki dydaktyczne: dywan edukacyjny Tuputan, krążki gimnastyczne.

Przebieg

- Nauczyciel informuje dzieci, że na dzisiejszych zajęciach poznają zabawę „Figury”, podczas której będą uczyć się rozpoznawania figur geometrycznych. Nauczyciel zwraca uwagę na przestrzeganie zasad zgodnej zabawy.
- Nauczyciel wyznacza dziecko, które rozpocznie zabawę (pozostałe osoby siedzą naokoło dywanu), a następnie rzuca krążkiem na dowolne pole Tuputana.
Dalszą część zabawy można przeprowadzić w dwóch wersjach:
 - W pierwszej wersji zadaniem uczestnika jest odnalezienie jak najkrótszej drogi do krążka przez naskakiwanie

na kolejne pola dywanu oraz rozpoznanie figury, na której znajduje się krążek. Gdy dziecko dotrze do celu, mówi: *To jest... (trójkąt, kwadrat, prostokąt).*

- W wersji drugiej zadaniem uczestnika jest odnalezienie jak najkrótszej drogi do krążka. Gdy dziecko dotrze do celu, nie mówi, na jakiej znajduje się figurze, tylko pyta wybraną przez siebie osobę: *Hej, Amelko (Agatko, Marcinie itd.), czy wiesz, co to za figura?* Wywołane dziecko nazywa figurę, a następnie rzuca krążkiem na inne pole.

Zabawa nr 2. Pająk

Cele

- poznanie środowiska życia i sposobu odżywiania się pająków;
- uczestniczenie w zabawach ze współzawodnictwem, godzenie się z przegraną;
- współdziałanie w zabawie.

Środki dydaktyczne: dywan edukacyjny Tuputan, ilustracje przedstawiające pająki.

Przebieg

- Nauczyciel informuje dzieci, że na dzisiejszych zajęciach poznają zabawę „Pająk”. Przedszkolaki z pomocą nauczyciela zastanawiają się, jak wygląda środowisko życia i sposób odżywiania się pająków. Oglądają ilustracje w albumach lub na prezentacji multimedialnej.
- Nauczyciel zaprasza do zabawy dziewięcioro dzieci, które wcielą się w rolę pająka i ośmiu muszek. Muszki siadają

na końcach linii pajęczyny (liniach czerwonych i zielonych), pająk stoi w środku (na przecięciu linii). Następnie pająk rozpoczyna zabawę, nadeptując na kolejne linie pajęczyny (czerwona, zielona, czerwona, zielona, czerwona, zielona, czerwona, zielona...) i jednocześnie wypowiadając słowa: *Jestem pająkiem bardzo złym, moją muszką będziesz ty!*

Dziecko siedzące na nitce pajęczyny, na którą nadeptnie pająk, wypowiadając słowo *ty*, odpada z gry i siada obok przedszkolaków obserwujących zabawę. Pająk przechodzi na następną nitkę pajęczyny i rozpoczyna kolejną wyliczankę. Muszka, która najdłużej pozostanie na pajęczynie, zostaje nowym pająkiem. Do kolejnego etapu gry przechodzą dzieci, które obserwowały poprzednią rozgrywkę.

Zabawa nr 3. Głoski, sylaby, zdania

Cele

- dzielenie zdań na wyrazy;
- dzielenie wyrazów na sylaby;
- wyodrębnianie głosek w słowach o prostej budowie fonetycznej;
- przeliczanie w zakresie od 1 do 5;
- przestrzeganie reguł zabawy.

Środki dydaktyczne: dywan edukacyjny Tuputan, cyfry 1–5, napisy z wyrazami (zdaniami) lub obrazki ilustrujące różne przedmioty i sytuacje.

Przebieg

- Nauczyciel przypomina dzieciom, co to jest zdanie, wyraz, sylaba i głoska, przez podanie przykładów.
- Na Tuputanie umieszczone są w różnych polach cyfry 1–5. Dzieci sie-

dzą naokoło dywanu, wybrana osoba, np. Antoś, rozpoczyna zabawę. Nauczyciel prosi chłopca, aby przez naskakiwanie na kolejne pola policzył, ile słów słyszy w zdaniu: *Ola ma lalkę* (*Kasia ma kota, Marta pije mleko, Gosia tańczy, Mama poszła do sklepu* itp.). Antoś skacze, akcentując kolejne wyrazy: *Ola – ma – lalkę*. Po podzieleniu zdania na wyrazy Antoś wybiera cyfrę odpowiadającą liczbie słów (np. 3) i siada na polu oznaczonym tą cyfrą.

Następnie nauczyciel prosi Karolinę, aby przez naskakiwanie na kolejne pola Tuputana podzieliła na sylaby słowo *kotek* (*kaczka, piesek, kogut, kura, baranek, koń, krowa, motyl, biedronka, mrówka* itp.). Karolinka skacze, akcentując kolejne sylaby: *ko – tek*, i wybiera odpowiednią cyfrę (2). Następnie siada na polu oznaczonym tą cyfrą.

Nauczyciel prosi Małgosię, aby przez naskakiwanie na kolejne pola Tuputana wyodrębniła głoski w słowie *dom*

(*las, kot, kreda, noc, lampa* itp.). Małgosia skacze, akcentując kolejne głoski: *d – o – m*, wybiera odpowiednią cyfrę (3) i siada na właściwym polu.

Zabawa nr 4. **Colours (Kolory)**

Cele

- przygotowywanie się do posługiwania się językiem obcym nowożytnym;
- uczestniczenie w zabawach muzycznych i ruchowych;
- rozumienie bardzo prostych poleceń i reagowanie na nie.

Środki dydaktyczne: dywan edukacyjny Tuputan, płyta CD z dowolną muzyką, odtwarzacz płyt.

Przebieg

- Nauczyciel prosi dzieci, aby nazwały i wskazały, jakie kolory są na Tuputanie.
- Przedszkolaki swobodnie poruszają się po Tuputanie w rytm dowolnej muzyki. Na przerwę w muzyce i hasło

nauczyciela: *Could you find yellow? Could you find blue? Could you find red? Could you find grey? Could you find green?* (Możesz znaleźć kolor żółty? Możesz znaleźć kolor niebieski? Możesz znaleźć kolor czerwony? Możesz znaleźć kolor szary? Możesz znaleźć kolor zielony?) dzieci ustawiają się na odpowiedniej linii: czerwonej – gdy usłyszą *red*, żółtej – gdy usłyszą *yellow*, niebieskiej – gdy usłyszą *blue*, zielonej – gdy usłyszą *green* oraz na szarych polach – gdy usłyszą *grey*. Zachęcam do wzięcia udziału w warsztatach z wykorzystaniem metody Tuputan i zapoznania się z jej założeniami. Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej: www.tuputan.pl. Myślę, że Tuputan zainteresuje wszystkich nauczycieli, którzy nie lubią rutyny i wciąż poszukują innowacyjnych metod pracy z dziećmi.

Iwona Pietrucha

Publiczne Przedszkole im. św. Stanisława Kostki w Wilczy

